

**Євген Павлович Гребінка
(1812-1848). Письменник,
поет, педагог, видавець**

Євген Павлович Гребінка – видатний малоросійський письменник, поет, педагог, видавець. Автор популярних в Російській Імперії романтичних віршів, оповідань і романів. Старший брат академіка архітектури Миколи Гребінки.

Євген Гребінка народився 2 лютого 1812 року на хуторі Убіжище Пирятинського повіту на Полтавщині (тепер село Мар'янівка Гребінківського району) в сім'ї відставного штаб-ротмістра Павла Івановича Гребінки та його дружини Надії Іванівни Чайковської.

Початкову освіту здобув у домашніх умовах. У 1825–1831 роках навчався у Ніжинській гімназії вищих наук. У гімназії почав писати вірші. 1827 року написав драматичний твір для самодіяльного театру «В чужие сани не садись». 1829 року почав працювати над перекладом на українську мову поеми Пушкіна «Полтава». Брав участь у виданні рукописних журналів, складених із учнівських творів М.Гоголя, Н.Кукольника, М.Прокоповича, Г.Гребінки. 1831 року закінчив гімназію. Того ж 1831 року на сторінках «Украинского альманаха» в Харкові презентував свій перший друкований твір – вірш «Рогдаев пир» («Рогдай сидел между друзей...»).

У 1831-1833 роках служив у 8-му Малоросійському козачому полку. З 1834 року жив у Санкт-Петербурзі. Служив в Комісії духовних училищ при Синоді, викладав російську словесність і природознавство в Дворянському полку, 2-му кадетському корпусі і в інших військово-навчальних закладах.

В столиці видає збірку «Малороссийские приказки» (до неї входили переважно байки, а також кілька ліричних віршів, які вже були виразно романтичні за стилем). 1836 року вийшов переклад поеми Пушкіна «Полтава» українською мовою. Романтичні вірші поета відразу набувають неабиякого розголосу. «Очи черные...» та «Помню, я еще молодухой была...» стають відомими російськими романсами.

У червні 1835 року Іван Сошенко познайомив Гребінку з Тарасом Шевченком. У 1837 році бере участь в організації викупу Т.Шевченка з кріпацтва. Збирає твори українською мовою й клопочеться про випуск їх у додатках до журналу «Отечественные записки». Одержавши відмову, із зібраних для додатків матеріалів укладає альманах «Ластівка», який вийшов 27 квітня

1841 року.

1840 року Гребінка допоміг Шевченкові у виданні «Кобзаря». Як свідчить Ігор Шаров, письменник заохочував Тараса Григоровича до поетичної творчості, обіцяючи видати вірші. Таким чином з'явився на світ 1840 року Шевченків «Кобзар» невеличкою книжечкою, до якого були вміщені «Думи мої», «Перебендя», «Катерина», «Тополя», «На що мені чорні брови», «До Основ'яненка», «Іван Підкова» і «Тарасова ніч». Того ж 1840 року в журналі «Отечественные записки» вийшла Гребінчина повість «Записки студента», а в «Утренней заре» – повість «Кулик».

1842 року пише повість «Сеня».

У 1843 році Гребінка відвідав Україну, був у Харкові, разом з Шевченком побував у маєтку Т.Волховської в селі Мосівці. Того ж року в журналі «Отечественные записки» надруковано роман «Чайковський» з епіграфами, взятими із Шевченкових творів.

1844 року Гребінка одружився з Марією Василівною Ростенберг († 15 грудня 1894 р.), у шлюбі з якою у них народилася донька Надія (в заміжжі Базилевська). Того ж року вийшов його роман «Доктор».

У 1845 році познайомився з автором «Чорної Ради» Пантелеймоном Кулішем. Того року написав нарис «Петербургская сторона».

У 1847 році відкрив своїм коштом у селі Рудці Лубенського повіту на Полтавщині парафіяльне училище для селянських дітей. Того ж року вийшли повість «Заборов» та «Приключения синей ассигнации». З 1846 року Гребінка почав видавати зібрання своїх прозових творів. До кінця 1848 року він видав вісім томів.

Євген Павлович Гребінка помер 3 грудня 1848 року в Санкт-Петербурзі. Згідно заповіту, тіло письменника було перевезено на Україну в село Притулок, де було поховане на сімейному кладовищі Гребінок.